

Reikningshald - haustönn 2023

V-108-REHA

Fundamental Financial Accounting Concepts (11. útg.)

1. kafli

Undirstöðuatriði reikningshalds *(An introduction to accounting)*

Hvað er reikningshald?

Reikningshald (V-108-REHA)

```
graph TD; A[Reikningshald (V-108-REHA)] --> B[fjárhagsbókhalð<br/>(financial accounting)]; A --> C[reikningsskil<br/>(financial statements)]; B --> D["• dagbók<br/>- (general journal)"]; B --> E["• hreyfingarlisti í<br/>aðalbók<br/>- (general ledger)"]; B --> F["• prófjöfnuður<br/>- (trial balance)"]; C --> G["• rekstrarreikningur<br/>- (income statement)"]; C --> H["• efnahagsreikningur<br/>- (balance sheet)"]; C --> I["• breytingar á eigin fé<br/>- (changes in equity)"]; C --> J["• sjóðstreymi<br/>- (statement of cash flows)"];
```

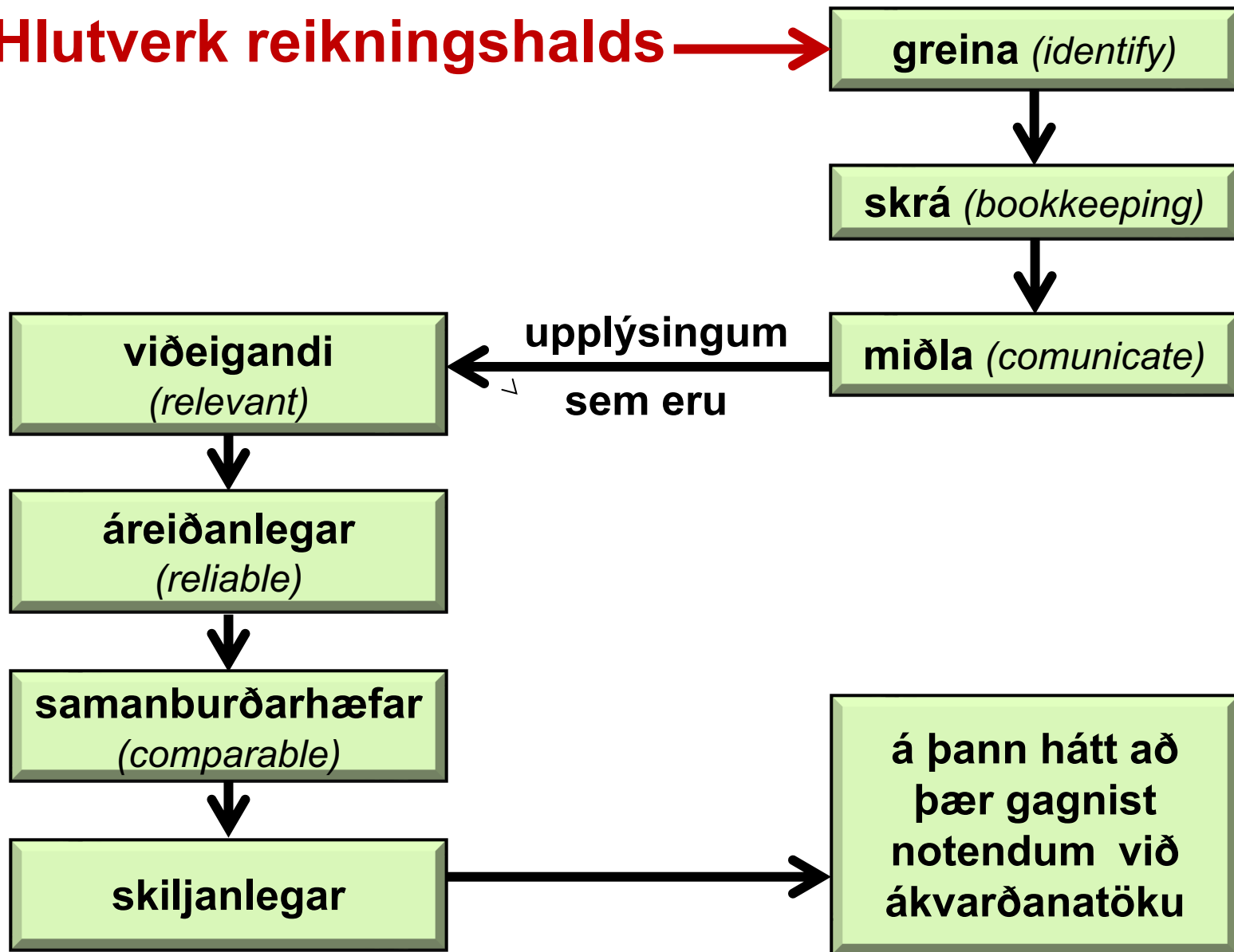
fjárhagsbókhalð (financial accounting)

- **dagbók**
- (general journal)
- **hreyfingarlisti í aðalbók**
- (general ledger)
- **prófjöfnuður**
- (trial balance)

reikningsskil (financial statements)

- **rekstrarreikningur**
- (income statement)
- **efnahagsreikningur**
- (balance sheet)
- **breytingar á eigin fé**
- (changes in equity)
- **sjóðstreymi**
- (statement of cash flows)

Hlutverk reikningshalds →

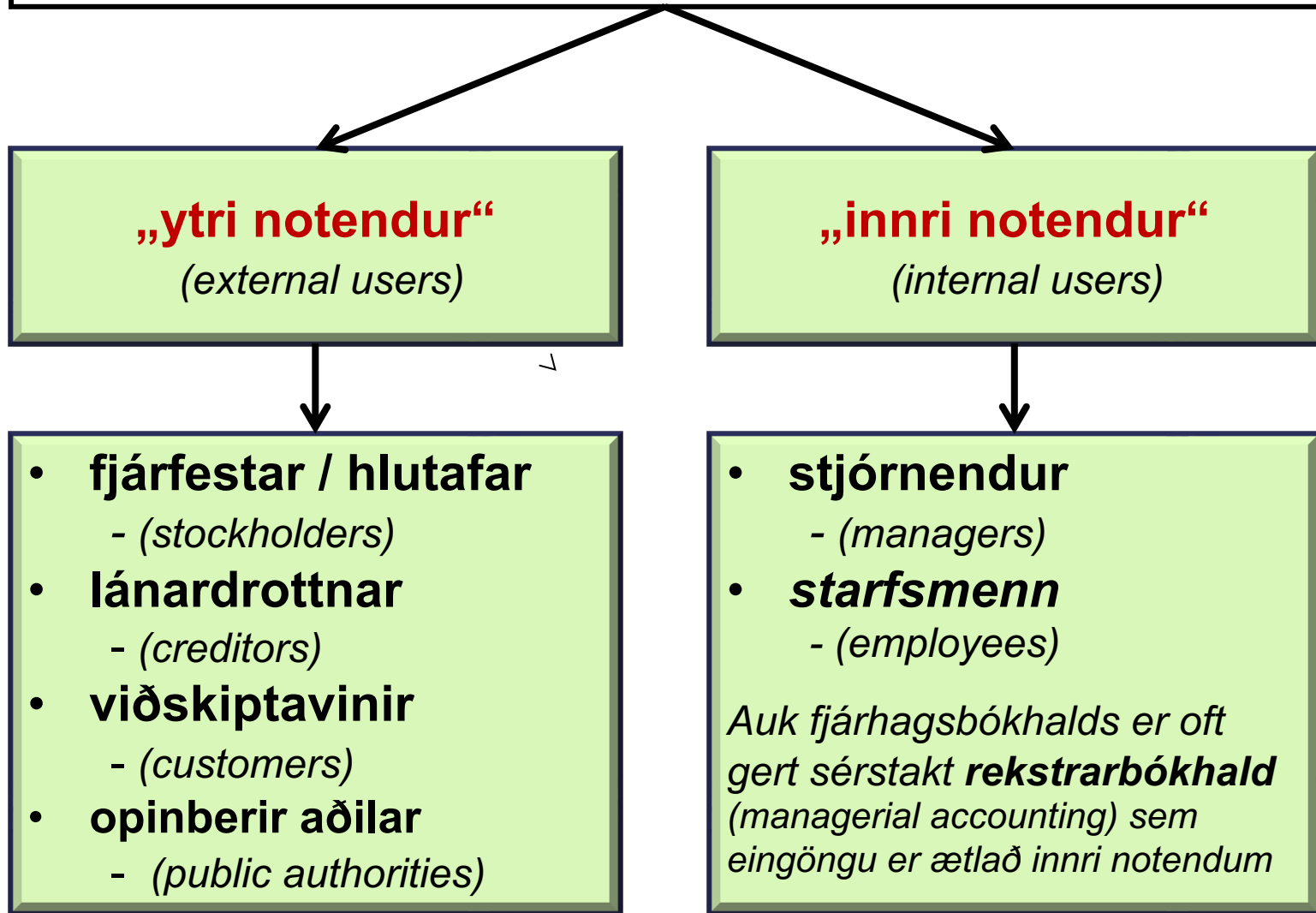
Til hvers að læra reikningshald?

Margar viðskiptalegar ákvarðanir byggjast t.d. á upplýsingum úr reikninghaldi
„tungumál viðskiptanna“

Ætti ég að fjárfesta í X hf. eða Z hf?

Notendur upplýsinga úr reikningshaldi

Settar reikningsskilareglur

(generally accepted accounting principles GAAP)

Leiðbeinandi reglur og reikningsskilastaðlar sem eru hafðir til viðmiðunar við gerð reikningsskila:

- Lög um ársreikninga
- reglur reikningsskilaráðs
- alþjóðlegir reikningsskilastaðlar **IFRS**:
  - *(International Financial Reporting Standards)*

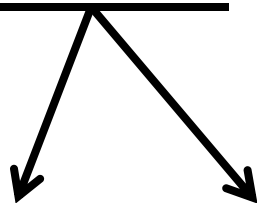

Bókhaldsjafnan

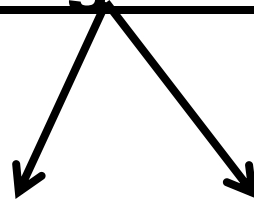
(accounting equation)

Bókhaldsjafnan (*accounting equation*)
sýnir eignir fyrirtækis og kvaðir sem á því hvíla

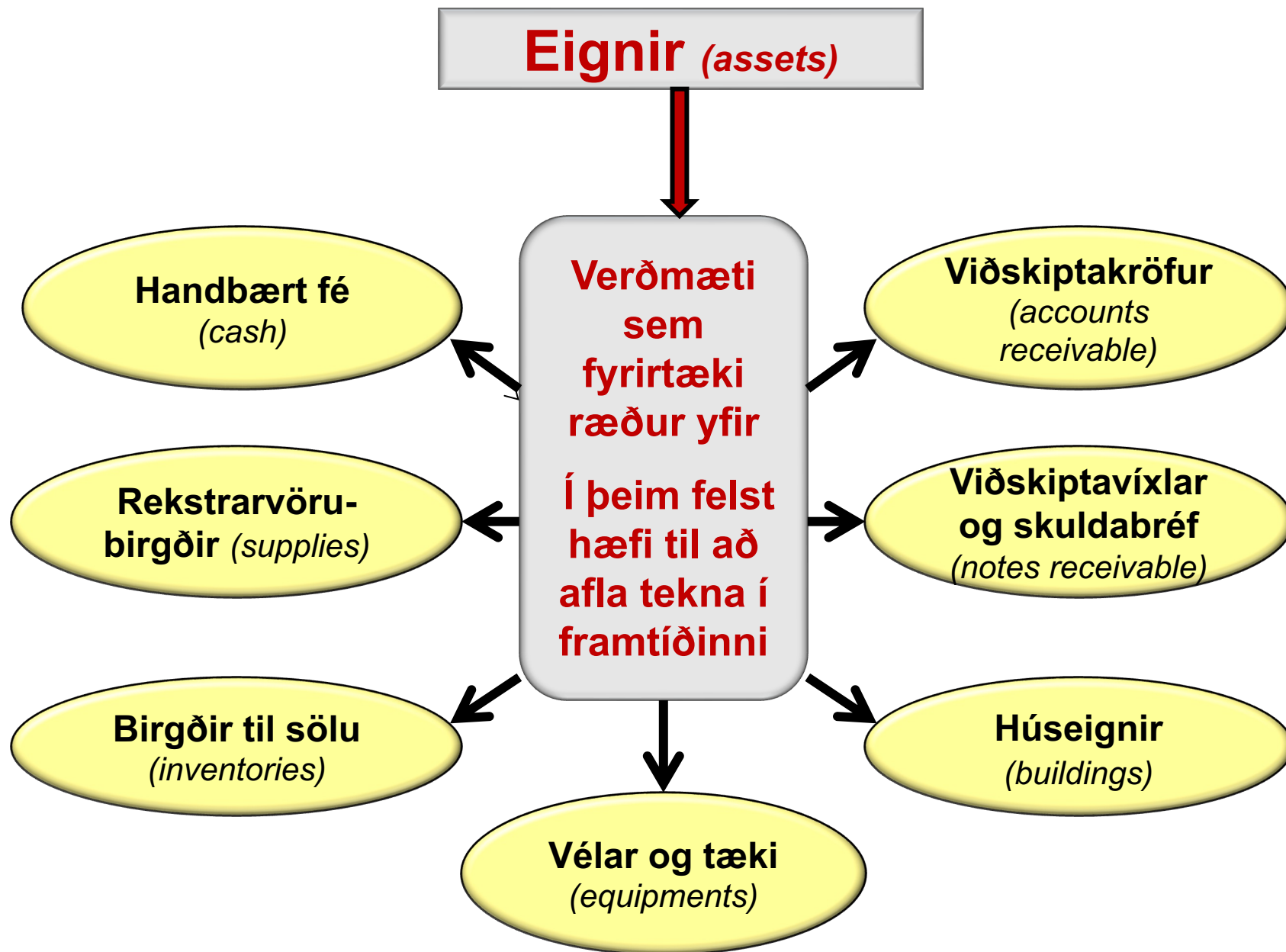
Eignir = „Kvaðir“ (*Claims*)

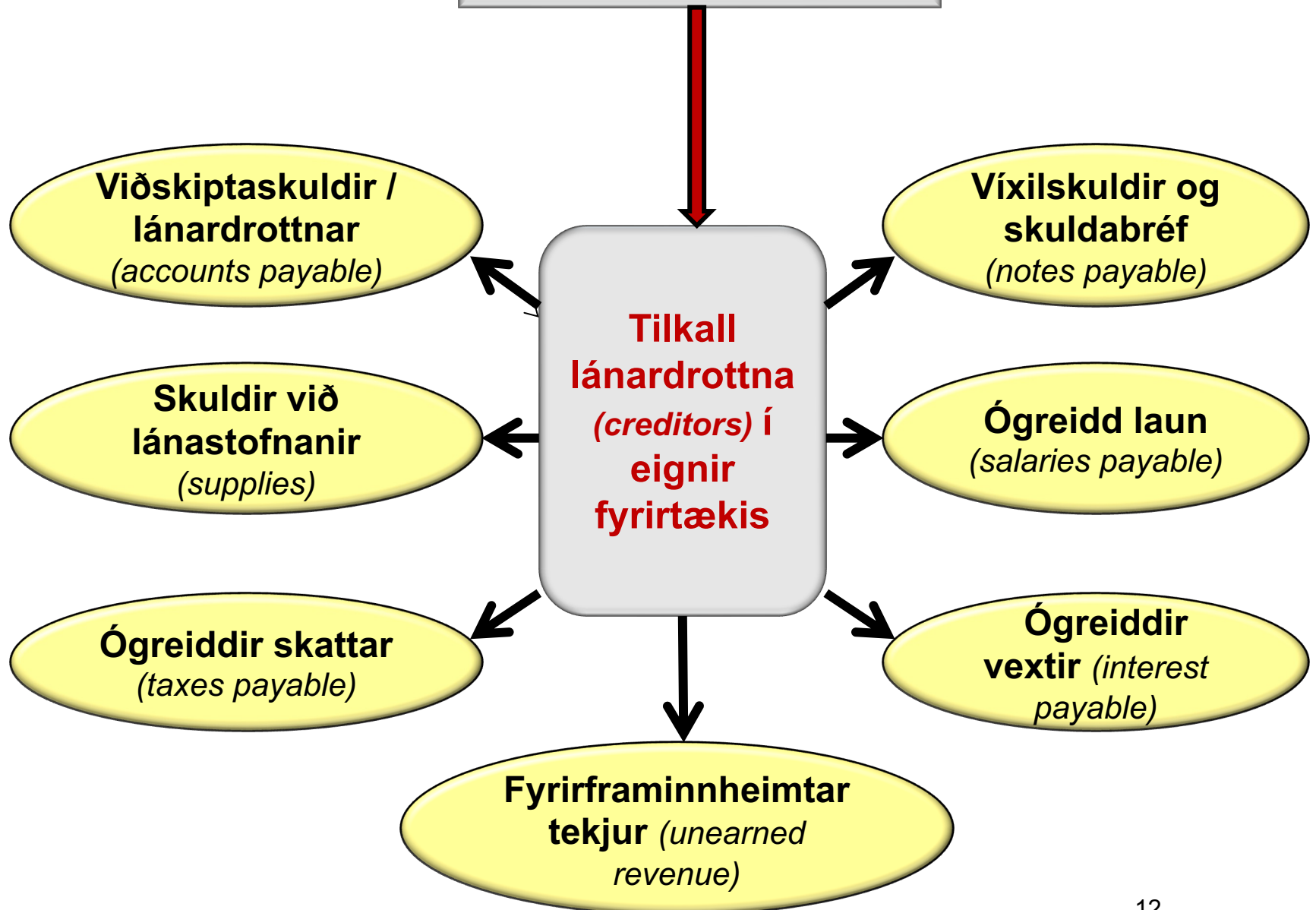
Eignir = Skuldir + Eigið fé

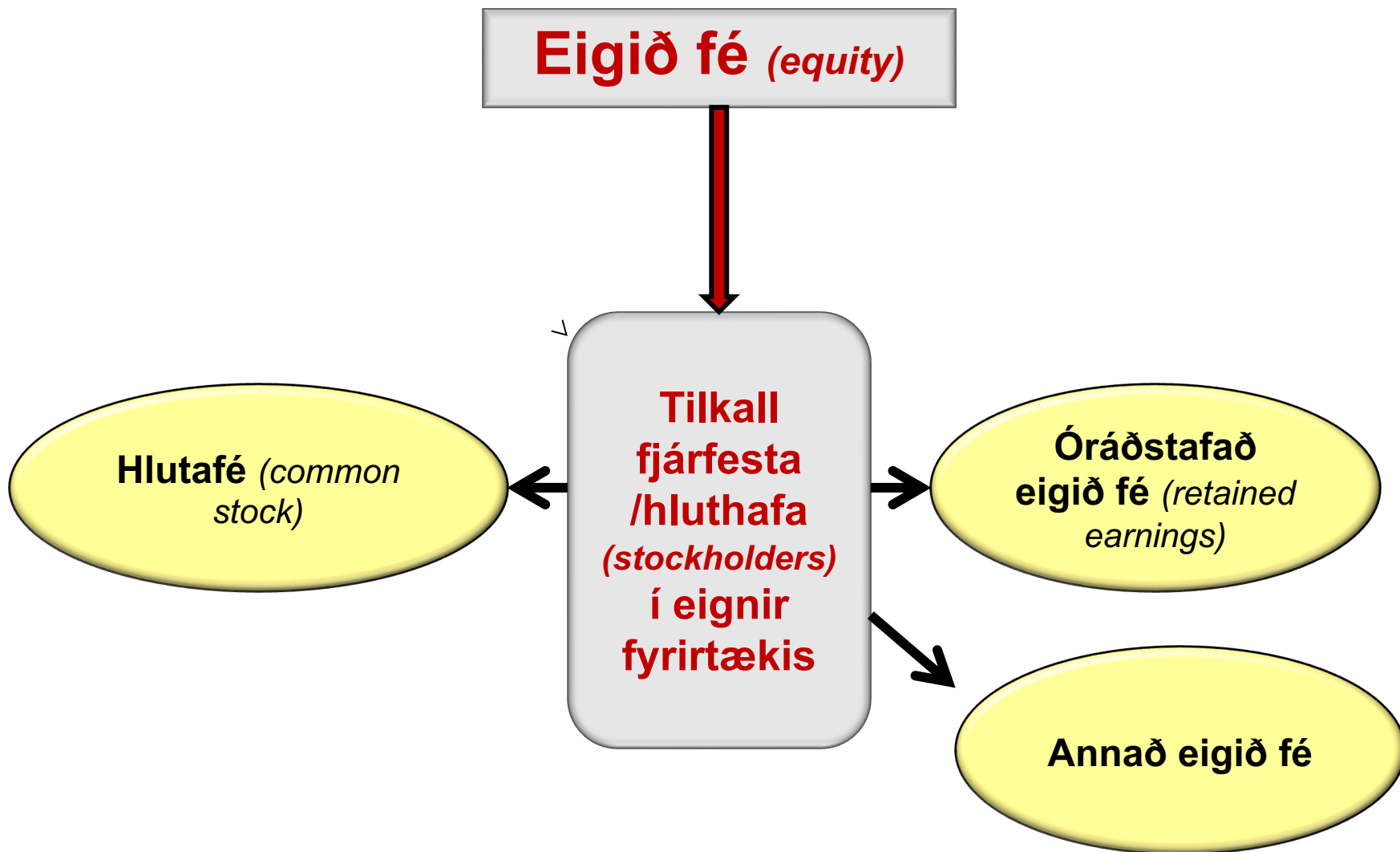

**Hlutfé + Óráðstafað eigið fé +
Annað eigið fé**

Skuldir (*liabilities*)

Skráning viðskipta í bókhaldsjöfnuna

Viðskipti færð í bókhaldsjöfnuna

EXHIBIT 1.3 í kennslubók (bls.16, 11. útg.)

Reikningar í aðalbók (flokkaðir eftir bókhaldsjöfnu)

Nr.	Eignir		=	Skuldir	+	Eigið fé	
	Handb.fé	Land	=	Lán	+	Hlutfé	ÓRE
staða í byrjun	0	+	0	=	0	+	0
1.	120.000	+	=		+	120.000	+
2.	400.000	+	=	400.000	+		+
3.	(500.000)	+	500.000	=		+	+
4.	85.000	+	=		+		+
5.	(50.000)	+	=		+		+
6.	(4.000)	+	=		+		+
7.		+	=		+		+
Staða í lok	51.000	+	500.000	=	400.000	+	120.000
							31.000

Samhengi rekstrar- og efnahagsreiknings

*(the connection between the income
statement and the balance sheet)*

Samhengi rekstrar- og efnahagsreiknings

Efnahagsreikningur – Rekstrarreikningur í ársbyrjun hjá X hf.

Eignir	=	Skuldir + Eigið fé
Eignir		Eigið fé
Rekstrarvörub. 268.000		Hlutfé 180.000
Banki 153.000		Óráðstafað e. fé 121.000
		<u>301.000</u>
		Skuldir
		Lán (til 5 ára) 120.000
Eignir alls <u><u>421.000</u></u>		E.fé og skuldir <u><u>421.000</u></u>

Rekstrareikningur ár
Tekjur
Seld þjónusta 0
Gjöld
Rekstrarkostnaður 0
Afkoma <u><u>0</u></u>

Samhengi rekstar- og efnahagsreiknings

Efnahagsreikningur – Rekstrarreikningur fyrir lokunarfærslur í árslok

Eignir		=	Skuldir + Eigið fé	
Eignir			Eigið fé	
Rekstrarvörub.	268.000		Hlutfé	180.000
Banki	341.000		Óráðstafað e. fé	121.000
				301.000
			Skuldir	
			Lán (til 5 ára)	120.000
			Ógreiddir vextir	9.600
				129.600
Eignir alls	609.000		E.fé og skuldir	430.600

Rekstrarreikningur ár	
Tekjur	
Seld þjónusta	330.000
Gjöld	
Rekstrarkostnaður	142.000
Vaxtagjöld	9.600
	151.600
Afkoma ársins	178.400

Mismunur á EHR: 178.400 = afkoma í RR

Samhengi rekstrar- og efnahagsreiknings

Efnahagsreikningur – Rekstrarreikningur eftir lokunarfærslur í árslok

Eignir = Skuldir + Eigið fé		Rekstrarreikningur ár	
Eignir	Eigið fé	Tekjur	
Rekstrarvörub. 268.000	Hlutfé 180.000	Seld þjónusta	0
Banki 341.000	Óráðstafað e. fé 299.400	Gjöld	0
	479.400		
	Skuldir	Rekstrarkostnaður	0
	Lán (til 5 ára) 120.000	Vaxtagjöld	0
	Ógreiddir vextir 9.600		
	129.600		
Eignir alls 609.000	E.fé og skuldir 609.000	Afkoma	0

Flokkar viðskipta

(types of transactions)

„Flokkar viðskipta” (*types of transactions*)

1. **Uppruni eignar** (*asset source transactions*)
2. **Ráðstöfun eignar** (*asset use transactions*)
3. **Skipti á eign** (*asset exchange transactions*)
4. **Skipti á „kvöðum“** (*claims exchange transactions*)

Áhrif ólíkra flokka viðskipta á bókhaldsjöfnuna

1. Uppruni eignar - dæmi:

Fengið lán eða innborgað hlutafé.

eignir **+** og skuldir eða e.fé **+** => fjárhagsstaða
hækkar

2. Ráðstöfun eignar - dæmi:

Greiðslur skulda eða greiddur arður til hluthafa.

eignir **-** og skuldir eða e.fé **-** => fjárhagsstaða
lækkar

Áhrif ólíkra flokka viðskipta á bókhaldsjöfnuna

3. Skipti á eign - dæmi:

Greiðslur til kaupa á vélum og búnaði

ein eign - og önnur eign +

=> fjárhagsstaða EHR helst óbreytt

4. Skipti á skuldum og eigin fé (claims) - dæmi:

Bókun á áföllnum ógreiddum kostnaði

e.fé - og skuld v/ógr.kostnaðar +

=> fjárhagsstaða EHR helst óbreytt

Gerð reikningsskila

(to prepare the financial statements)

Upprifjun: fjárhagsskýrslur reikningsskila

1. Rekstrarreikningur

- $\text{Tekjur} - \text{gjöld} = \text{hagnaður (tap)}$

2. Efnahagsreikningur

- $\text{Eignir} = \text{skuldir} + \text{eigið fé}$

3. Yfirlit um eigið fé

- $\text{Eigið fé í upphafi tímabils} + \text{innborgað e.fé} - \text{ráðstafað e.fé til eigenda} + \text{hagnaður} - (\text{tap}) = \text{eigið fé í lok tímabils.}$

4. Yfirlit um sjóðstreymi

- $\text{Innborganir} - \text{útborganir} = \text{breyting á handbæru fé.}$

Flokkun inn- og útborgana í sjóðstreymi:

- **Rekstrarhreyfingar** (*Operating activities*)
  - t.d. innheimtar tekjur, greidd gjöld
- **Fjárfestingarhreyfingar** (*Investing activities*)
  - t.d. innborganir af sölu varanlegra rekstrarfjármuna (eða greiðslur vegna kaupa á þeim)
- **Fjármögnunarhreyfingar** (*Financing activities*)
  - t.d. innborgað hlutafé, arðgreiðslur til hluthafa eða greiddar afborganir veðlána.